

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije obsega:

- Zakon o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije – ZNPOVCE (Uradni list RS, št. 158/22 z dne 19. 12. 2022),
- Zakon o spremembah Zakona o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije – ZNPOVCE-A (Uradni list RS, št. 49/23 z dne 28. 4. 2023).

ZAKON O NUJNEM POSREDOVANJU ZA OBRAVNAVO VISOKIH CEN ENERGIJE (ZNPOVCE)

(neuradno prečiščeno besedilo št. 1)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

(1) Ta zakon določa začasne ukrepe za zmanjšanje uvozne odvisnosti pri oskrbi z energijo, za povečanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov energije, ukrep kontrole cen energije in energentov, prispevke in porabo presežnih prihodkov in druge ukrepe posredovanja pri visokih cenah energije.

(2) Ta zakon določa tudi ukrepe za izvajanje Uredbe Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (UL L št. 261 I z dne 7. 10. 2022, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2022/1854/EU).

2. člen (pomen izrazov)

- (1) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:
- »bruto poraba« pomeni celotno dobavo električne energije za dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije;
 - »regulacijsko območje« je območje, v katerem sistemski operater odgovarja za primarno in sekundarno regulacijo frekvence ter terciarno rezervo, kot ga opredeljuje 67. točka 2. člena Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 54). Regulacijsko območje je fizično določeno z lokacijo interkonekcijskih meritev za potrebe sekundarne avtomatske regulacije za povrnitev frekvence znotraj interkonekcije.

(2) Izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi s področja energetike.

II. UKREPI ZA ZMANJŠANJE UVOZNE ODVISNOSTI

3. člen

(določitev ur konične obremenitve sistema in ugotavljanje zmanjšanja porabe)

(1) Sistemski operater na podlagi urnih podatkov o prevzemu električne energije iz prenosnega omrežja za zadnjih pet zaporednih let od leta 2017 do leta 2021 opredeli ure koničnih obremenitev, ki ustrezajo najmanj 10 % vseh ur v obdobju med 1. januarjem 2023 in 31. marcem 2023, pri čemer upošteva porabo električne energije pri končnih odjemalcih in pri uporabnikih, ki uporabljajo električno energijo za shranjevanje v hranilnikih. Ocenjeno porabo električne energije v času konične obremenitve in obdobja konične obremenitve sistemski operater določi in objavi na svoji spletni strani najpozneje do 31. decembra 2022.

(2) Za doseganje ciljev zmanjšanja bruto porabe sistemski operater dnevno ugotavlja odstopanje dejanskega prevzema od predvidenega dnevnega prevzema na prenosnem omrežju ter poroča o kumulativnem zmanjšanju ministrstvu, pristojnemu za energijo, vsakih 14 dni.

(3) Ugotovljene ure konične obremenitve elektrooperater upošteva pri določitvi obračunske moči za odjemalce na srednji in visoki napetosti, medtem ko se pri odjemalcih, katerim se daljinsko odčitava 15 minutna porabe električne energije, beleži poraba v času ur konične obremenitve za namene ugotavljanja učinkov ukrepov.

4. člen

(zmanjšanje bruto porabe v koničnih urah)

(1) V obdobju od 1. januarja 2023 do 31. marca 2023 se bruto poraba v koničnih urah, glede na konično porabo, ki jo brez upoštevanja učinka ukrepa za zmanjšanje konične porabe napove sistemski operater, zmanjša za najmanj 5 %.

(2) Konične ure v obdobju iz prejšnjega odstavka določi sistemski operater in sicer le za delovne dneve. Število koničnih ur v mesecu je vsaj 10 % vseh ur.

(3) Izvajalec zmanjšanja bruto porabe v koničnih urah je sistemski operater. Sistemski operater pridobi podatke o dejanskem odjemu in o skupnem zmanjšanju odjema na distribucijskem sistemu od distribucijskega operaterja in od upravljalcev zaprtih distribucijskih sistemov.

(4) Sistemski operater aktivira pogodbe za zmanjšanje porabe v času koničnih ur. Sistemski operater aktivira toliko pogodb, kolikor je potrebno za doseganje zmanjšanja porabe v času koničnih ur za vsaj 5 %, in sicer najprej cenejše pogodbe. Za izvedeno zmanjšanje se izplača v ponudbi navedena cena za dejansko doseženo zmanjšanje porabe.

(5) Sistemski operater ponudbe za zmanjšanje konične porabe pridobi na javnem razpisu za obdobje od 1. januarja 2023 do 31. marca 2023. Na razpisu lahko sodelujejo trgovci, dobavitelji ali agregatorji in posamezni končni odjemalci s priključno močjo nad 1 MW. V ponudbi dobaviteljev, trgovcev ali agregatorjev je lahko vključeno katerokoli primopredajno mesto, ne glede na priključno moč.

5. člen

(zagotavljanje sredstev)

Sredstva za izplačila za zmanjšanje porabe električne energije v urah koničnih obremenitev iz prejšnjega člena se zagotavljajo iz sredstev, pridobljenih iz omejitve tržnih prihodkov iz 11. člena tega zakona in proračuna Republike Slovenije. Sredstva iz prejšnjega stavka so prihodek sistema operaterja in jih zagotovi ministrstvo, pristojno za energijo.

Sistemeski operater v ta namen sklene z ministrstvom, pristojnim za energijo, pogodbo, s katero se določijo namen, način in vir financiranja nalog, sredstva za izvajanje teh nalog in pogoji opravljanja nalog. Sistemeski operater mora voditi ločene računovodske obračune in evidence o sredstvih za izvajanje nalog iz tega odstavka.

III. UKREPI ZA POVEČANJE PROIZVODNJE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH VIROV ENERGIJE

6. člen

(pomoč za pospeševanje uvajanja energije iz obnovljivih virov in shranjevanja)

(1) Za pospeševanje uvajanja energije iz obnovljivih virov in njenega shranjevanja se v skladu s Sporočilom Komisije Začasni okvir za krizne razmere in prehod za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini 2023/C 101/03 (UL C št. 101 z dne 17. 3. 2023, str. 3) dodeljuje pomoč v obliki neposrednih nepovratnih sredstev za investicije v nove proizvodne naprave iz obnovljivih virov energije za proizvodnjo električne energije in toplote ter za hranilnike električne energije in toplote v kombinaciji s proizvodnjo energije.

(2) Ne glede na drugi odstavek 18. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) je dodeljevanje pomoči iz prvega odstavka tega člena del dejavnosti centra za podpore.

(3) Javne pozive za dodeljevanje pomoči izvaja center za podpore, pri čemer se pomoči lahko dodelijo brez konkurenčnega postopka izbire projektov.

(4) Sredstva za pomoči se ne glede na četrti odstavek 16. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) zagotavljajo iz sredstev za izvajanje podpor centra za podpore.

(5) Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) določi način, postopek in pogoje dodeljevanja pomoči, vrste energetske tehnologije proizvodnih naprav, omejitve inštalirane moči za določene proizvodne naprave, vrste upravičencev do pomoči, intenzivnost in višino pomoči, poročanje ter spremljanje izvajanja ukrepa.

7. člen

(sprememba vrste podpore)

(1) Proizvajalci električne energije, ki so vključeni v podporno shemo na podlagi predpisov o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom, lahko izberejo podporo kot zagotovljen odkup, ne glede na preteklo obdobje od vključitve v podporno shemo.

(2) Proizvajalci električne energije, ki jim bo vrsta podpore iz obratovalne podpore spremenjena v zagotovljen odkup na podlagi tega člena, lahko ponovno spremembo podpore v obratovalno podporo zahtevajo po dveh letih od spremembe v zagotovljen odkup.

8. člen

(referenčna cena električne energije in lesne biomase ter uskladitev referenčnih stroškov)

(1) Referenčna cena električne energije, ki se uporabi za določitev obratovalnih podpor za proizvodne naprave, ki so vključene v podporno shemo, za leto 2023 znaša 180 eurov na MWh.

(2) Referenčna cena lesne biomase, ki se uporabi za določitev referenčnih stroškov, ne glede na predpis, ki določa pravila za pripravo napovedi položaja proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in v soproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom na trgu z električno energijo, za leto 2023 znaša 74,02 eurov na tono.

(3) Spremenljivi del referenčnih stroškov električne energije, proizvedene iz lesne biomase, se proizvajalcem, ki so vključeni v podporno shemo in jim je v odločbah o dodelitvi podpore spremenljivi del cene električne energije določen na podlagi spremenljivega dela referenčnih stroškov leta 2016, uskladi z indeksom spremembe referenčne cene lesne biomase leta 2023 glede na leto 2016.

IV. UKREP KONTROLE CEN ENERGIJE IN ENERAGENTOV

9. člen (regulacija cene toplote iz daljinskega ogrevanja)

Ne glede na določbe o oblikovanju cen toplote iz 8. in 23. člena Zakona o oskrbi s toploto iz distribucijskih sistemov (Uradni list RS, št. 44/22) lahko vlada, če pride do nesorazmernega dviga cen energentov, določi, da se cena toplote iz daljinskega ogrevanja ali dodatki k tarifnim postavkam oblikujejo tako, da ne bo presežen določen nivo tarifne postavke ali dela tarifne postavke za posamezno tarifno skupino ali skupino odjemalcev.

10. člen (subvencija za nakup lesnih peletov)

(1) Upravičenec ali upravičenka (v nadaljnjem besedilu: upravičenec) do subvencij za nakup lesnih peletov (v nadaljnjem besedilu: subvencija) po tem zakonu je fizična oseba, ki razpolaga z vgrajeno kurilno napravo za običajne potrebe oskrbe s toplotno energijo svojega gospodinjstva in pri tem kot gorivo uporablja lesne pelete ter je v obdobju od 1. septembra 2022 do 31. decembra 2022 opravil nakup peletov za ogrevanje svojega gospodinjstva.

(2) Upravičenec je za eno vgrajeno kurilno napravo upravičen do subvencije za nakup največ pet ton peletov.

(3) Subvencija znaša 100 eurov za eno tono peletov.

(4) Upravičenec subvencijo uveljavlja z vlogo, ki jo predloži preko posebne spletne aplikacije pri centru za podpore na podlagi vnosa naslednjih podatkov:

- datuma nakupa,
- datuma dobave,
- količine,
- prodajne cene in
- naziva ter matične ali davčne številke prodajalca.

(5) Vlogi iz prejšnjega odstavka upravičenec priloži veljaven račun, izdan v obdobju od 1. septembra 2022 do 31. decembra 2022 na območju Evropske unije, potrdilo o plačilu računa ter dokazilo o vgrajeni kurilni napravi na pelete. Originalna dokazila mora upravičenec hraniti še pet let od izplačila subvencije.

(6) Vlada določi način izplačila, podrobnejše pogoje glede dokazil in izplačil upravičencem ter podrobnejšo vsebino spletne aplikacije za uveljavljanje subvencije.

(7) Ne glede na drugi odstavek 18. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) je dodeljevanje subvencije, vzpostavitev in vodenje spletne aplikacije za uveljavljanje subvencije, del dejavnosti centra za podpore.

(8) Ne glede na 20. člen Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19, 66/19, 39/22 in 132/22 – odl. US) je subvencija za nakup lesnih peletov oproščena plačila dohodnine.

(9) Sredstva za subvencije se ne glede na četrty odstavek 16. člena Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 121/21, 189/21 in 121/22 – ZUOKPOE) zagotavljajo iz sredstev za podpore.

(10) Če se v postopku nadzora dokazil ugotovi, da je upravičenec za pridobitev subvencije navedel nepravilne ali neresnične podatke, mora znesek subvencije na podlagi odločbe vrniti skupaj z zamudnimi obrestmi po zakonu, ki ureja predpisano obrestno mero zamudnih obresti, ki tečejo od dneva poteka roka za vračilo prejete pomoči do dneva vračila.

V. PRISPEVKI OD PRESEŽNIH TRŽNIH PRIHODKOV IN SOLIDARNOSTNI PRISPEVEK

11. člen **(omejitev presežnih tržnih prihodkov)**

(1) Tržni prihodki od prodaje električne energije, proizvedene v Republiki Sloveniji iz virov energije iz prvega odstavka 12. člena tega zakona, za obdobje dobave od 1. decembra 2022 do 30. junija 2023, ki presegajo 160 evrov na MWh (v nadaljnjem besedilu: preseženi tržni prihodki), so prihodki proračuna Republike Slovenije. Zavezanci za plačilo presežnih tržnih prihodkov so proizvajalci električne energije, pri katerih je vsota skupne instalirane moči proizvodnih naprav iz virov iz prvega odstavka 12. člena tega zakona večja od 100 kW.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka presežni tržni prihodki od prodaje električne energije, proizvedene iz lignita, izkopanega v Republiki Sloveniji, pripadajo proračunu Republike Slovenije le, če presegajo ceno iz prejšnjega odstavka v višini 230 evrov na MWh.

(3) Iz obveznosti plačila presežnega tržnega prihodka se izvzameta električna energija, proizvedena iz virov energije iz prvega odstavka 12. člena tega zakona, prodana na izravnalnem trgu, na trgu sistemskih storitev in po pogodbah o prerazporejanju električne energije za potrebe sistema operaterja, ter električna energija, proizvedena iz naftnih derivatov, če je obratovalni čas proizvodne naprave manj kot 500 ur na proizvodno enoto na letni ravni pri obratovanju na naftne derivate, in je priključena na 110 kV omrežje.

(4) Iz obveznosti plačila presežnega tržnega prihodka se izvzame električna energija, proizvedena iz virov energije iz prvega odstavka 12. člena tega zakona v napravah ali objektih, ki so v neposredni lasti proizvajalcev, ki so hkrati trgovci ali dobavitelji, in katerih prihodki na MWh proizvedene električne energije so že omejeni zaradi državnih ukrepov uvedbe najvišje dovoljene drobnoprodajne cene električne energije in hkrati ukrepov z

učinkom nadomestila škode po 18. členu tega zakona v obdobju od 1. januarja 2023 do 30. junija 2023.

12. člen

(določitev proizvodnih naprav, za katere velja omejitev tržnih prihodkov)

(1) Omejitev presežnih tržnih prihodkov velja za prodano električno energijo iz naslednjih virov energije:

- a) vetra;
- b) sonca;
- c) geotermalne energije;
- č) vode, razen iz črpalnih hidroelektrarn;
- d) biomase (trdna ali plinasta biomasna goriva), razen biometana;
- e) odpadkov;
- f) jedrske energije;
- g) v Republiki Sloveniji izkopanega lignita;
- h) surove nafte in naftnih derivatov;
- i) šote.

(2) Omejitev presežnih tržnih prihodkov ne velja za prodajo električne energije, proizvedene iz naslednjih virov energije, ali proizvodnih naprav:

- a) zemeljskega plina;
- b) demonstracijskih naprav;
- c) proizvodnih naprav, ki prejemajo podporo v obliki zagotovljenega odkupa;
- č) uvoženega premoga.

13. člen

(odločba o izjemi pri omejevanju presežnih tržnih prihodkov)

(1) Zavezanec iz 11. člena tega zakona, katerega stroškovna cena električne energije iz določenega vira energije presega najvišjo dovoljeno ceno iz 11. člena tega zakona, lahko pošlje vlogo z ustreznimi dokazili na Agencijo za energijo (v nadaljnjem besedilu: agencija), da ugotovi, ali z omejenimi prihodki na podlagi tega zakona, ob upoštevanju tudi drugih prihodkov v zvezi s proizvodno napravo, lahko pokriva vse stroške proizvodnje iz tega vira energije.

(2) Če agencija ugodí vlogi, izda zavezancu odločbo o izjemi pri omejevanju presežnih tržnih prihodkov, v kateri določi novo najvišjo ceno, ki zagotovi pokritje stroškovne cene električne energije, proizvedene iz vira energije, za katerega je bila poslana vloga iz prejšnjega odstavka, na podlagi katere mora zavezanec ugotovljati presežne tržne prihodke.

14. člen

(postopek ugotavljanja višine presežnih tržnih prihodkov in nadzor)

(1) Agencija po uradni dolžnosti ugotavlja višino presežnih tržnih prihodkov zavezancev in izdaja odločbe o obveznosti plačila presežnega tržnega prihodka.

(2) Elektrooperaterji na podlagi podatkov o priključenih proizvodnih napravah ali objektih vzpostavijo sezname zavezancev in jih obvestijo, da so zavezanci za plačilo presežnih tržnih prihodkov. Elektrooperaterji merijo v omrežje oddano energijo na posameznih merilnih točkah zavezancev za celotno obdobje izvajanja ukrepa, in ta podatek do 10. julija 2023 sporočijo agenciji.

(3) Zavezanci vodijo seznam prodane in dobavljene električne energije za dobave od 1. decembra 2022 do 30. junija 2023 iz 11. člena tega zakona. Iz seznama morajo biti razvidni vsaj podatki o vseh posameznih prihodkih od prodaje električne energije zavezanca, vključno z doseženo prodajno ceno, količino prodane električne energije po posamezni proizvodni napravi, ločeno za vire energije iz prvega in drugega odstavka 12. člena tega zakona ter za vire energije, za katere je bila podana vloga iz 13. člena tega zakona, ter podatki o količinah električne energije, ki je izvzeta iz obveznosti plačila presežnega tržnega prihodka skladno s tretjim odstavkom 11. člena tega zakona. Če zavezanec nima dokumentov, ki neposredno izkazujejo prodajne cene in količine prodane električne energije ločeno za proizvodne vire, zavezanec v seznam vključi matematični model, s katerim po različnih proizvodnih virih izkazuje izračunane prodajne cene in količine.

(4) Po koncu obdobja iz prvega odstavka 11. člena tega zakona zavezanci v dveh mesecih pošljejo agenciji svoj izračun presežnih prihodkov, skupaj s seznamom iz prejšnjega odstavka, na obrazcu, ki ga agencija objavi na spletni strani. Če so podatki nepopolni, agencija v dvajsetih dneh po prejemu zahteva njihovo dopolnitev. Na zahtevo agencije morajo zavezanci v desetih delovnih dneh predložiti dodatna zahtevana dokazila oziroma seznam dopolniti. Agencija izda zavezancem odločbe o obveznosti plačila presežnih tržnih prihodkov v treh mesecih po prejemu popolnih izračunov in seznamov. Pri izdaji odločbe agencija upošteva povprečno doseženo prodajno ceno posameznega zavezanca za vso prodano električno energijo, ki je zajeta v omejitve presežnih tržnih prihodkov. Zavezanci v desetih dneh od prejema odločbe znesek nakažejo v proračun Republike Slovenije. Zavezanec lahko zaradi poznejših sprememb podatkov o prodajnih cenah in količinah prodane električne energije, ki se nanašajo na obdobje iz prvega odstavka 11. člena tega zakona, podatke naknadno predloži agenciji. Če zavezanec do vključno 30. aprila 2024 zaradi poznejših sprememb prvotno posredovanih podatkov agenciji pošlje dopolnjeni izračun presežnih prihodkov, skupaj z dopolnjenim seznamom iz prejšnjega odstavka, agencija tako dopolnjene podatke obravnava ob smiselni uporabi določb tega odstavka in zavezancu izda odločbo.

(5) O pritožbi zoper odločbo iz prejšnjega odstavka odloča ministrstvo, pristojno za energijo.

(6) Zavezanci morajo na poziv agencije, ministrstva, pristojnega za energijo, ali inšpekcije, pristojne za energijo, predložiti dokazila iz devetega odstavka tega člena, s katerimi utemeljujejo postavke, na podlagi katerih se izračunajo presežni tržni prihodki.

(7) Računovodske izkaze, knjigovodske listine in drugo dokumentacijo morajo zavezanci hraniti toliko časa in na način, kot je določeno z zakonom, ki ureja vodenje poslovnih knjig ter izdelavo letnih poročil za proračun in proračunske uporabnike ter za pravne osebe javnega in zasebnega prava.

(8) Odgovornost za pravilnost izračuna in verodostojnost predloženih seznamov, ki jih zahtevajo agencija, ministrstvo, pristojno za energijo, ali inšpekcija, pristojna za energijo, nosijo zavezanci, kar zagotavlja odgovorna oseba, pooblaščen za zastopanje družbe, s podpisom obrazca iz četrtega odstavka tega člena.

(9) Kot dokazila se štejejo zlasti:

- za sklenjene posle: konfirmacija, pogodba, račun, druga ustrezna listina, če je iz teh dokumentov jasno razvidna cena električne energije in obdobje dobave, pri čemer mora iz dokazil izhajati pokritje količin proizvodnje;
- za količine električne energije: podatki elektrooperaterjev.

(10) Agencija in ministrstvo, pristojno za energijo, lahko zahtevata vpogled v pogodbe družb, ki od zavezancev energijo kupujejo.

15. člen **(solidarnostni prispevek)**

(1) Solidarnostni prispevek plačujejo zavezanci za davek od dohodkov pravnih oseb po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb, in v Republiki Sloveniji izvajajo dejavnosti na področju pridobivanja in predelave surove nafte, zemeljskega plina ter premoga (v nadaljnjem besedilu: zavezanec za solidarnostni prispevek).

(2) Osnova za izračun solidarnostnega prispevka je razlika med obdavčljivim dobičkom, ki ga je zavezanec za solidarnostni prispevek dosegel v posameznem davčnem obdobju, za katerega se plačuje solidarnostni prispevek, in povprečnim obdavčljivim dobičkom, ki ga je zavezanec za solidarnostni prispevek dosegel v štirih zaporednih davčnih obdobjih, ki se začnejo 1. januarja 2018 ali pozneje, zvišanim za 20 %.

(3) Obdavčljivi dobiček iz prejšnjega odstavka je enak osnovi za davek, ugotovljeni po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb, pred upoštevanjem zmanjšanja davčne osnove zaradi uveljavljanja davčnih olajšav in pokrivanja izgube.

(4) Če zavezanec za solidarnostni prispevek v posameznem davčnem obdobju, ki se upošteva za izračun povprečnega obdavčljivega dobička, ne dosega pozitivnega obdavčljivega dobička, ugotovljenega po prejšnjem odstavku, se šteje, da je ta enak nič. Povprečni obdavčljivi dobiček se izračuna kot seštevek pozitivnih obdavčljivih dobičkov deljen s številom davčnih obdobj s pozitivnim obdavčljivim dobičkom.

(5) Solidarnostni prispevek se plačuje za davčni obdobji, ki se začneta 1. januarja 2022 ali pozneje in 1. januarja 2023 ali pozneje.

(6) Stopnja za izračun solidarnostnega prispevka je 80 % od osnove iz drugega odstavka tega člena.

(7) Obliko in način predložitve obračuna solidarnostnega prispevka predpiše minister, pristojen za finance. Obračun solidarnostnega prispevka se predloži v rokih za predložitev obračuna davka od dohodkov pravnih oseb. Solidarnostni prispevek se plača v 30 dneh od predložitve obračuna.

(8) Če ni s tem zakonom drugače določeno, se glede postopka pobiranja solidarnostnega prispevka uporablja zakon, ki ureja davčni postopek.

(9) Solidarnostni prispevek po tem zakonu je prihodek državnega proračuna.

VI. PORABA PRESEŽNIH PRIHODKOV

16. člen **(poraba presežnih tržnih prihodkov proizvajalcev električne energije)**

Sredstva, zbrana na podlagi 11. člena tega zakona, se namenjajo za financiranje ukrepov v podporo končnim odjemalcem električne energije, s katerimi se blažijo vplivi visokih cen električne energije, pri čemer ne smejo spodbujati končnih odjemalcev električne energije k večji porabi električne energije, in sicer:

- finančna nadomestila za zmanjšanje odjema v koničnih urah na podlagi 4. člena tega zakona;
- finančna pomoč ranljivim skupinam odjemalcev električne energije;
- nadomestila dobaviteljem, ki morajo odjemalcem dobavljati električno energijo in plin po regulirani ceni, ki ne pokriva stroškov nabave te energije;

- znižanje visokih stroškov nakupa električne energije za končne odjemalce električne energije za omejeno količino porabljene električne energije;
- spodbujanje naložb končnih odjemalcev električne energije v tehnologije za zniževanje emisij toplogrednih plinov, izrabo obnovljivih virov energije in zviševanje energetske učinkovitosti.

17. člen (presežni prihodki od prezasedenosti)

(1) Presežni prihodki od prezasedenosti iz 9. člena Uredbe 2022/1854/EU se lahko uporabijo le za pokrivanje upravičenih stroškov na prenosnem in distribucijskem omrežju in za znižanje omrežnine končnim uporabnikom. Upoštevajo se prihodki iz leta 2022 in 2023. Če ta ukrep ne zadošča za pokrivanje vseh upravičenih stroškov prenosnega in distribucijskega sistema, se lahko za ta namen uporabijo tudi presežni tržni prihodki in druga ustrezna sredstva.

(2) Če distribucijski operater ugotovi, da posluje s primanjkljajem omrežnine, o tem obvesti systemskega operaterja in agencijo. Systemski operater pri porabi presežnih prihodkov od prezasedenosti te nameni tudi za pokrivanje primanjkljaja omrežnine distribucijskega operaterja.

18. člen (nadomestilo dobaviteljem, ki energijo prodajajo po regulirani ceni)

(1) Če vlada določi najvišjo ceno električne energije, plina ali toplote iz sistema daljinskega ogrevanja, lahko vlada dobaviteljem oziroma distributerjem toplote, ki bi jim ta ukrep povzročil občutno škodo, določi primerno finančno nadomestilo ali drug ukrep z učinkom primerne nadomestila škode.

(2) Vlada z uredbo predpiše način določitve nadomestila in drugega ukrepa, pogoje in merila za upravičenost do nadomestila oziroma drugega ukrepa, način izplačila nadomestila, organ, ki nadomestilo izplačuje, in vir sredstev.

VII. DRUGI UKREPI

19. člen (omejitve pri opravljanju dejavnosti dobave na maloprodajnem trgu električne energije in plina)

(1) Dobavitelj električne energije ali plina končnim odjemalcem, ki mu je v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2023 prenehalo članstvo v bilančni shemi, ali s tem dobaviteljem povezana družba ali družba, v kateri ima večinski delež ista pravna ali fizična oseba kot v tem dobavitelju, ne more postati član bilančne sheme.

(2) Izpolnjenost pogoja iz prejšnjega odstavka preveri operater trga za električno energijo ali operater prenosnega sistema plina pred sklenitvijo bilančne pogodbe ali pogodbe o izravnavi.

(3) Dobavitelj električne energije ali plina, ki je v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2023 prenehal z dobavo končnim odjemalcem električne energije ali plina, vendar je ostal član bilančne sheme, pri elektrooperaterju ali operaterju prenosnega sistema

plina ne more registrirati novih pogodb o dobavi električne energije ali plina končnim odjemalcem.

- (4) Ta člen ne velja za dobavitelje, ki:
- ob izstopu iz bilančne sheme izvedejo prenos sklenjenih pogodb o dobavi na drugega dobavitelja ali
 - izkažejo, da so izstopili iz bilančne sheme ali prenehali z dobavo končnim odjemalcem iz razloga insolventnosti oziroma nelikvidnosti ali, da bi to preprečili, pri čemer mora to potrditi agencija.

20. člen (prenos odjemalcev drugemu dobavitelju)

Vlada lahko v primerih, ko se dobavitelj električne energije ali plina umakne s trga ali ga s trga izloči organizator trga, in bi tak umik ali izločitev povzročil resna tveganja za motnje v oskrbi odjemalcev dobavitelja, dotedanje odjemalce dodeli enemu ali več novim dobaviteljem električne energije ali plina izmed preostalih dobaviteljev, ki delujejo na trgu.

21. člen (nakup električne energije in plina)

Za javna naročila za nabavo električne energije ali plina se Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US in 100/22 – ZNUZSZS) ne uporablja, če vrednost javnega naročila ne presega vrednosti, od katerih dalje je potrebna objava v Uradnem listu Evropske unije. V primeru teh naročil naročnik upošteva drugi odstavek 21. člena Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US in 100/22 – ZNUZSZS).

22. člen (odstopanje od zahtev in pogojev iz okoljevarstvenih dovoljenj)

Minister po pridobitvi mnenja sistemskega operaterja s sklepom določi kurilne naprave s skupno vhodno toplotno močjo 50 MW ali več, za obratovanje katerih se, ne glede na predpise, ki urejajo varstvo okolja, za obdobje, ki ga minister določi s sklepom, v obdobju od 1. januarja do 30. aprila 2023 ne uporabljajo zahteve in pogoji iz okoljevarstvenih dovoljenj glede določene vrste goriva, parametrov njegove kakovosti, omejitve glede števila ur obratovanja za posamezno vrsto goriva ter s tem povezanih mejnih vrednosti emisij ter obveznosti glede izvajanja obratovalnega monitoringa.

23. člen (izgube)

(1) Zaradi preprečitve dviga omrežnine za prenosni in distribucijski sistem za leto 2023 glede na leto 2022 lahko agencija, ne glede na določbo drugega odstavka 109. člena Zakona o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21), pri določitvi regulativnega okvira določi načrtovan primanjkljaj omrežnine.

(2) Ne glede na določbo šestega odstavka 113. člena Zakona o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21) agencija pri določitvi tarifnih postavk po 1. januarju 2024 ne upošteva primanjkljaja omrežnine leta 2023, ki se bo ugotovil po preteku leta 2023 in bo nastal zaradi ohranjanja tarifnih postavk omrežnine na nivoju leta 2022.

VIII. NADZOR

24. člen (nadzor)

- (1) Nadzor nad izvajanjem tega zakona opravlja inšpekcija, pristojna za energijo.
- (2) Ne glede na prvi odstavek tega člena opravlja nadzor nad izvajanjem določb 15. člena tega zakona Finančna uprava Republike Slovenije.

IX. KAZENSKÉ DOLOČBE

25. člen (prekrški v zvezi z omejitvijo presežnih tržnih prihodkov)

(1) Z globo 10 % letnega prometa v predhodnem poslovnem letu se za prekršek kaznuje pravna oseba, ki se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za veliko gospodarsko družbo, če:

1. seznam iz tretjega odstavka 14. člena tega zakona ne vsebuje vseh podatkov,
2. v nasprotju s četrtem odstavkom 14. člena tega zakona agenciji v roku ne pošlje za vse svoje proizvodne naprave oziroma za vse sklenjene posle izračuna presežnih prihodkov,
3. v nasprotju s četrtem odstavkom 14. člena tega zakona na poziv agencije v roku ne dopolni podatkov v seznamu ali
4. v nasprotju s četrtem odstavkom 14. člena tega zakona v proračun Republike Slovenije ne nakaže presežnih tržnih prihodkov.

(2) Če letnega prometa v predhodnem poslovnem letu iz prejšnjega odstavka ni mogoče določiti, se za prekršek iz prejšnjega odstavka pravna oseba, ki se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za veliko gospodarsko družbo, kaznuje z globo od 30.000 do 500.000 eurov.

(3) Z globo od 15.000 do 250.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje pravna oseba, ki se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo gospodarsko družbo.

(4) Z globo od 10.000 do 150.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje pravna oseba, ki ni pravna oseba iz prvega in tretjega odstavka tega člena.

(5) Z globo od 5.000 do 150.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(6) Z globo od 4.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

26. člen (prekrška v zvezi s solidarnostnim prispevkom)

- (1) Z globo od 1.200 do 15.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

1. v nasprotju s petim odstavkom 15. člena tega zakona ne predloži obračuna solidarnostnega prispevka za davčno obdobje, ki se začne 1. januarja 2022 ali pozneje, oziroma za davčno obdobje, ki se začne 1. januarja 2023 ali pozneje;
2. obračuna solidarnostnega prispevka ne predloži na način ali v roku iz sedmega odstavka 15. člena tega zakona.

(2) Z globo od 3.200 do 30.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje pravna oseba, ki se po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo.

(3) Z globo od 600 do 4.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, če pa se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa se odgovorna oseba pravne osebe kaznuje z globo od 800 do 4.000 eurov.

27. člen **(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)**

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

Zakon o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije – ZNPOVCE (Uradni list RS, št. [158/22](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»X. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

28. člen **(izdaja podzakonskih predpisov)**

Minister, pristojen za finance, izda predpis iz sedmega odstavka 15. člena tega zakona v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

29. člen **(vzpostavitev spletne aplikacije)**

Center za podpore vzpostavi spletno aplikacijo iz četrtega odstavka 10. člena tega zakona v enem mesecu po uveljavitvi tega zakona.

30. člen **(začetek in prenehanje veljavnosti)**

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in velja do 31. decembra 2023, razen 19. člen tega zakona, ki velja do 31. decembra 2028.«.

Zakon o spremembah Zakona o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije – ZNPOVCE-A (Uradni list RS, št. [49/23](#)) vsebuje naslednji prehodni in končno določbo:

»PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

8. člen

(seznamei zavezancev za plačilo presežnih tržnih prihodkov)

Elektrooperaterji sezname iz drugega odstavka 14. člena zakona v dveh tednih od dneva uveljavitve tega zakona pošljejo agenciji, ki celotni seznam zavezancev objavi na spletni strani.

9. člen

(obrazci za sporočanje zavezancev)

Agencija na spletni strani objavi obrazec za sporočanje izračuna in seznama iz četrtega odstavka 14. člena zakona najpozneje do 31. maja 2023.

10. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.